

VERSLAG LUNCH ‘N’ PUNCH #1

Rekto:verso organiseert drie middagen *Lunch & Punch*, vrij vertaald als ‘eet en knok’, of ‘brood en spreken’. Drie debatsessies, telkens op het middaguur, over ‘hete thema’s’, gelinkt aan twee voorstellingen op TAZ.

Verzamelden zich gisteren in de tent op het Zeeheldenplein: Hanneke Paauwe (*Heimwee naar Tirgu Mures*), Freek Vielen (*Begin*), Christophe Aussems (de Queeste) en Elias Grootaers (*Not Waving, But Drowning*).

Vraag van de dag luidde ‘Documentaire: Kunst als kopieermachine?’. Een gedocumenteerd maker is er tegenwoordig twee waard. Steeds vaker duiken in theater fragmenten uit de werkelijkheid op, niet zelden wrange verhalen met een maatschappelijke inslag. Met welke dilemma’s worstelt de maker die zijn werk naast artistiek ook geëngageerd wil laten zijn?

Sociaal vs Artistiek

Wil je dat je werk een sociale impact heeft?
Of ga je voor het stempel ‘artistiek’?
Toon je de realiteit in al zijn vunzigheid?
Of giet je er een esthetisch sausje over?
Hoe vermijd je dat je voor eigen parochie preekt?

Concreet vs Abstract

Als maker kun je het concrete verhaal van één persoon of situatie brengen, dat net in zijn kleinheid heel direct en treffend is. Ofwel maak je abstractie van de feiten en distilleer je een universeel verhaal uit je materiaal. Je selecteert er de meest treffende gegevens uit, die jij en je publiek het best kunnen linken aan hun eigen hier en nu.

Registreren vs Construeren

De maker laat de naakte feiten zien. Het materiaal spreekt voor zich. De weergave van de feiten is de persoonlijke visie erop van de maker: zijn blik is duidelijk aanwezig in het werk.

Bewegen vs Raken

Door wat je maakt, breng je concreet verandering teweeg. Je grijpt in in de werkelijkheid. Je houdt mensen een spiegel op zichzelf voor. Dat verandert hoe ze kijken naar de werkelijkheid. [TA]

VOOR MEER DILEMMA’S VERWIJZEN WE NAAR DE VOLGENDE LUNCH & PUNCH OP MAANDAG: ‘IKZELF EN DE WERELD: WAAR GAAT DE GRENS?’

TELEX

Morgen zijn er gratis FRIETJES (met een sausje) te verkrijgen op vertoon van de TAZ-medewerkersbadge bij frituur ‘t Hazegras (Graaf de Smet de Naeyerlaan 20).

In het Familiepark is er elke dag vanaf 11u vanalles te beleven voor de allerkleinsten, o.a. het meetingpoint met Mout en Basje (Alles loopt op rolletjes vzw), kinderpoëzie van Jan Ducheyne (alias dj SaVa) vanaf 12u, verhaaltjes met Frans Van der Aa, liedjes van Wannes Cappelle en heel veel speelplezier dankzij Mechelen Kinderstad.

De BXL Minuit-affiche werd nog aangevuld met Ambrassband en Funk Sinatra!

Mensen die twitteren over TAZ: vermeld de hashtag “#TAZ10”! Op die manier komt je boodschap ook automatisch op theateraanzee.be terecht.

De winnares van de prijsvraag “Wie herkent de leestip van Chris Lomme” uit TAZette#2 is een dame genaamd Marie D. Zij herkende het fragment uit *Madame Bovary* van Gustave Flaubert. Proficiat! U hebt een strandlaken van *Kust ze* gewonnen. Op naar het strand!

COLOFON

Redactie: Steven Heene, Marieke Rummens, Evelyne Coussens, Carmen Van Cauwenbergh, Jens D’Hondt, Tina Ameel, Simon Vandekerckhove

Fotografen: Kristien Verhoeyen, Christophe Brysse, Nick Develder, Frank Keirsebilck, Peter Forret, Caroline Vincart, Stephan Vanfleteren, Virginie Schreyen, Kurt Deruyter, Yann Bertrand

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER: LUC MUYLAERT, TARTART VZW, JAN DECLERCKSTRAAT 2, 8400 OOSTENDE.

TAZETTE #4

THEATERAANZEE.BE

ZONDAG 01/08/2010

INTERVIEW

WALTER HUS OVER ZIJN ‘MAROLLENOPERA’

Hoe verenig je uitersten als ‘opera’ en ‘Marollen’ in één project? Componist Walter Hus ziet er geen graten in: in de *Marollenopera* verenigt hij volksliederen met experimentele soundscapes, een Decaporgel met techno en ‘marolliens’ met Oostendenaars. *Quoi?* Een gesprek.

Is het woord ‘marollenopera’ geen paradox op zich?

Walter Hus: “Opera is altijd een heel machtsgebonden gegeven geweest. Er worden veel middelen aan gegeven, het speelt zich af in chique huizen met een prachtige architectuur, het is een plaats waar de gegoede klasse zich verzamelt omdat ze er de bevestiging in ziet van zichzelf. Dat politieke kantje is iets dat me gewoonlijk

weghoudt van het operahuis, terwijl er natuurlijk prachtige opera’s zijn geschreven over hartverscheurende menselijke thema’s. Anderzijds zijn er van bij het begin ook de *contraire* opera’s geweest – denk maar aan de *The Beggar’s opera* of Brechts *Driestuiversopera*, twee opera’s die reageren tegen die elitaire zelfverheerlijking. Ook de *Marollenopera* is een voorstelling die doet nadenken over de context waarin opera zich bevindt.”

Hoe heb je je zangers gekozen?

“Het enige wat we vragen is dat de mensen een band hebben met de Marollen, maar die band kan divers zijn: mensen kunnen er wonen, werken of gewoon graag komen. Niemand wordt geweigerd, er is geen enkel criterium, ook geen muzikaal. Dat iemand géén goede stem heeft of denkt dat hij geen goede stem heeft, wordt zelfs beschouwd als een pluspunt.” *(lacht)* >>

Is het voor jou, als geschoolde muzikant, niet moeilijk om te werken met ongeschoolde stemmen?

“Helemaal niet. Ik heb in de loop der jaren een taal ontwikkeld waarin rare vocale experimenten essentieel zijn. Het is een vocale communicatie die geen bel canto vereist. Je hoeft er zelfs niet voor te kunnen zingen, je maakt deel uit van wat ik de ‘volksstem’ noem.”

Oorspronkelijk bestond je koor uit *marolliens*, TAZ heeft een Oostendse delegatie afgevaardigd. Hoe verhouden die twee groepen zich tot elkaar?

“De groep uit de Marollen is qua leeftijd, sociale klasse, opvoeding, cultuur... heterogener dan die uit Oostende. Maar ik heb fantastisch kunnen werken met de mensen van Oostende. Ze hebben een heel eigen accent aan de voorstelling toegevoegd, met een eigen liedje over Oostende en over de specifieke problematiek van de vluchtelingen. Daarnaast zingen zij ons repertoire mee. De omgangstaal is Frans, ik vertaal indien nodig.”

Wat staat er op het repertoire?

“Enerzijds is er een aantal liedjes dat is ontstaan uit brainstorms – ik heb de vrije associaties van zinnen, ideeën en woorden op muziek gezet. De onderliggende thematiek is altijd de kwetsbaarheid van de mens. De onmacht die je in het leven kunt hebben tegenover thema’s als geld, seksualiteit, liefde, de stad waarin je leeft... De manier waarop je jezelf in de spiegel ziet op het moment dat je niet trots bent op jezelf. Tussen de liedjes in hebben we meer experimentele zaken, bijvoorbeeld een gezongen discussie, klankeffecten, frasen...”

Blikvanger van je instrumentarium is het Decaporgel. Wat fascineert jou aan dat instrument?

“Het is een prachtig instrument uit het volkse circuit, uit de danszalen. Maar vergis u niet, want wat eruit ziet als een oud instrument verbergt een supermoderne technologie. Ik combineer het authentieke instrument met computertechnologie, zodat uit het Decaporgel niet de klank komt die je van een Decaporgel verwacht, maar een experimentele soundscape of zelfs techno. En eigenlijk geldt datzelfde principe voor de mensen waarmee ik werk. Wat ik probeer te doen met deze mensen is grote kunst maken. Ik overdrijf niet: de ambitie is wel degelijk om met volkse elementen een heel moderne voorstelling te maken. Net zoals er uit dat Decaporgel klanken komen die je niet verwacht, probeer ik ook uit de mensen klanken te halen die je niet meteen zou veronderstellen.” (EC)

VANDAAG OM 17U - ZONNEBLOEM

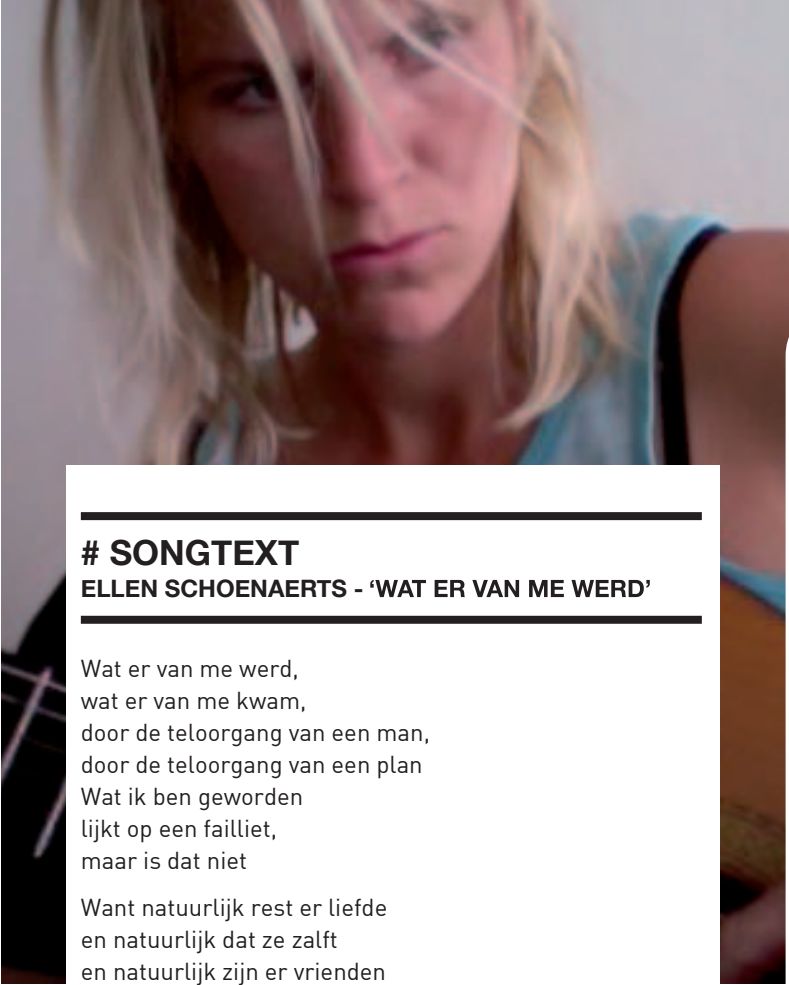
**# INTERVIEW MET POUFIE
‘TOI / POUFIE / MOI’**

Ze zijn tegenwoordig onafscheidelijk: danser Arend Pinoy en het vlinderhondje Poufie. Met de ontroerende dansperformance *Talking about Kevin* was Pinoy vorig jaar een van de TAZ-laureaten. Basismateriaal voor Pinoys nieuwe creatie bleek één wit en één zwart oogje te hebben en Poufie te heten. Naast Arend en danseres Jung-Ae Kim steelt Poufie de show in *Toi / Poufie / Moi*. Een diepteinterview – in gebarentaal, want Poufie is doof.

Hoe ben je bij de voorstelling betrokken geraakt, Poufie?
Poufie: “Het is eenvoudig: ik was voor Arend eigenlijk het uitgangspunt van de voorstelling. Hij had van bij het begin het beeld voor zich van een jongen en een klein hondje. Arend werkt graag rond contrasten, en dat treft: Jung-Ae is een klein meisje, hijzelf een lange slungel, en ik ben een klein hondje.”

Staan jullie als jezelf op scène of hebben jullie een persona?
Poufie: “We staan op scène als drie individuen, als drie evenwaardige medespelers. Arend wou me eerst een beschouwende stem geven in de vorm van een voice-over, of me trucjes laten doen, maar dat heb ik geweigerd. Arend en Jung-Ae zijn vrouw en man, ik ben een hond. Voila, dat zijn de contrasten waarmee we aan de slag zijn gegaan.”

Het lijkt alsof *Toi / Poufie / Moi* een stuk conceptueler wordt dan *Talking about Kevin*.
Poufie: “Ik denk het, maar zeker ben ik dat niet, want Arend verandert nogal vaak van gedacht. Hij werkt op intuïtie. Als hij door iets getroffen is krijgt hij soms de zotste ideeën. Maar wellicht wordt het inderdaad een veeleer associatieve voorstelling.”

**# SONGTEXT
ELLEN SCHOENAERTS - ‘WAT ER VAN ME WERD’**

Wat er van me werd,
wat er van me kwam,
door de teloorgang van een man,
door de teloorgang van een plan
Wat ik ben geworden
lijkt op een failliet,
maar is dat niet

Want natuurlijk rest er liefde
en natuurlijk dat ze zalft
en natuurlijk zijn er vrienden
en geluk en ook de dag

En natuurlijk zijn er feesten
in de queeste van ons hart
En er zijn vele momenten
die ons ongelooft verzachten

En natuurlijk gaan we vrijen
er is niets wat ons weerhoudt.
En ik hoor mezelf zeggen dat ik
van de ander houd

En natuurlijk is dat waar,
maar het houdt ook wel eens op
en dan zal ik god bedanken
alsof hij ook echt bestond

Want wat hij is geworden
is gebouwd op zijn failliet.
God is hier niet
God is hier niet.

En soms zijn de nachten stil
en soms zijn de dagen flauw
maar het wordt wel weer eens zomer
en ik raak ook wel eens oud
En zolang ik wat kan dralen
op mijn klein stukje planeet
ben ik blij dat ik er ben
ben ik toch blij dat ik leef

Wat er van me kwam
wat er van me werd
nu de grenzen zijn vervaagd
nu de grenzen zijn verlegd
Wat ik ben geworden
lijkt op een failliet
maar is dat niet

Want natuurlijk zijn de nachten
vaak veel langer dan verwacht
en natuurlijk blijkt de vreugde
toch steeds groter dan gedacht

En natuurlijk wordt het ochtend
en natuurlijk staan we op
Het is niet wat we verloren
maar al wat we nooit vonden

En natuurlijk zal ik strijden
voor mijn eigen groot gelijk
En natuurlijk zal ik winnen
en verliezen in die strijd
En waarschijnlijk ben ik ijdel
en natuurlijk eis ik veel
en natuurlijk overdrijf ik
want ik wil ook altijd meer

Maar van alles wat ik wilde
was er veel wat ik ook kreeg
En toch zal niets het ooit stillen
Ons verlangen is een zeer
Ons verlangen is een zeer

En soms zijn de nachten stil
En soms zijn de dagen flauw
Maar het wordt wel weer eens zomer
En ik raak ook wel eens oud
En zolang ik wat kan dralen
Op mijn klein stukje planeet
Ben ik blij dat ik er ben
Ben ik toch blij dat ik leef

VANDAAG - 11U30 FORT NAPOLEON / 17U CLUB TERMINUS

3

Drie namen stonden er op de gastenlijst van Pablo N Co, de groep rond Pablo Casella die gisteren aantrad in Jong Muziek. Van een georganiseerde fanbase in de zaal was er dus geen sprake. Maar wat bleek: de Club Terminus was voor het concert van 17 uur eivol, wat neerkomt op ongeveer 250 toehoorders. En die genoten met volle teugen. Een

toevalstreffer? Het effect van een zaterdag? Wij houden het op de groeiende waardering voor de selectie van programmator PJ Vervondel. Goe bezig!

COLUMN

HANNEKE PAAUWE

Gezocht: Terrorist, illegaal of psychiatrisch patiënt.

“Theater moet niet veilig zijn,” zeg ik tegen onze techniker. “Daar denkt de brandweer anders over,” antwoordt Lilith. De elektriciteit in de loods waar we *Heimwee naar Tirgu Mures* spelen, bleek niet compatibel met die van de apparatuur. De dimmer ontplofte.

Net terug van One on One festival in Londen. Het Battersea Arts Centre, een hip kunstencentrum in een vervallen stadhuis, stond vol met performances waar er maar één mens als publiek binnenmocht. Er was veel belangstelling voor. Waarom is de één op één voorstelling zo populair? “Het publiek heeft nood aan intimiteit, in plaats van de anonimiteit van een groot theater.” “Het publiek wil rituelen, want die hebben wij niet meer.” “Het publiek wil een kick krijgen.” “Het publiek wil verwonderd worden, uitgedaagd in plaats van in slaap te vallen in een veilige donkere zaal.” Elke maker had een antwoord. Moet theater onveilig zijn?

In de openbare ruimte neem ik plaats aan een tafel. Een piepjonge Libanese actrice komt langs, ze fluistert naar me dat ik me zo onopvallend mogelijk moet gedragen. Ik moet vervolgens een papiertje van tussen haar borsten nemen en krijg een Arabische krant. In de krant heeft ze opdrachten verborgen. Ik lees een lijst van de Britse overheid met indicaties hoe je een terrorist kunt herkennen: de terrorist staat vaak alleen, is nerveus, heeft neurotische trekjes maar probeert dit te verbergen, zweet... Enz. Er werd ook bij vermeld dat je moest oppassen, want deze criteria kunnen ook duiden op een psychiatrische patiënt.

De volgende opdracht was de meest verdachte persoon om me heen te fotograferen met een gsm en de foto door te mailen. Ik begon anders, lichtjes wantrouwend te kijken door de suggesties van de Britse overheid, maar voelde tegelijk hoe ridicuul het was om zo naar mensen te kijken. Verborgen achter de haardroger in de toiletten de volgende opdracht: ‘Geef dit papiertje onopvallend aan een onbekende en fluister: ‘dit moest ik aan u geven’.’ Het eindigde buiten: druk verkeer, straten vol mensen van allerlei nationaliteiten. Ik moest er een tijd lang staan met een rugzak, waarvan ik niet wist wat daarin zat, wachten, wat op en neer dribbelen, nog wat onopvallender wachten, tot ik de opdracht kreeg: ‘zet de tas nu neer en ren weg’. Ik ben een aantal van deze performances gaan zien. Sommigen waren ontroerend, poëtisch, anderen nogal flauw, sommigen grensverleggend en confronterend, van eentje vroeg ik me af of het niet eerder therapie was.

Hoewel de performance van Tania El Khoury een hoog scoutsgehalte bezat, had ze me toch getroffen. Ik voelde hoe de mensen me anders begonnen te bekijken, was ik me gaan gedragen als een potentiële terrorist, of als psychiatrische patiënt? Of beeldde ik me dat in?

Nu ben ik in Oostende, veel minder verschillende culturen op straat dan in Londen, maar aan tafel in Café Koer realiseer ik me dat ik nog nooit eerder in TAZ (of op welk ander festival dan ook) aan tafel zat met zoveel mensen uit zoveel verschillende culturen en achtergronden.

De mevrouw die het hotel runt, waar ik logeer is mager. Haar lichaam oogt doorrookt, het is net of zij de tristesse van hotel verpersoonlijkt. Ik ben de laatste bij het ontbijt en begin een praatje met haar. Na een tijdje bekent ze dat ze het kotsbeu is, elke dag kuisen, afwassen, bedden opmaken, het blijft maar doorgaan, de dagen zijn steeds hetzelfde. Ik denk aan het Pakistaanse hotel in Londen: vol Roemeense en Bulgaarse kamermeisjes die geen woord Engels spraken en in een zeer, zeer hoog tempo moesten kuisen en die ook niet bepaald gelukkig leken met hun job.

“Vroeger was ik lasser,” vertelt de magere mevrouw in sappig Oostends. “Toen kwam de crisis. Maanden ben ik alle interimkantoren van Oostende afgelopen. Geen werk: ik ben 53 en te oud. Krijg dat maar es meerdere keren per dag, maandenlang te horen. Dan ben ik hier begonnen, maar zodra d’r iets anders komt, ben ik weg.”

In de voorstelling *Haven 010* vertelt een vluchteling, op film, over alle pogingen die hij en anderen deden om de oversteek van Oostende naar Engeland te maken, in de hoop op een beter leven. De gruwelijke details van zijn ervaringen zijn shockerend. Ook de keiharde uitspraak van moeder van de Algerijnse vluchteling, raakt me. Ze woont, zeer surrealistisch, zeven hoog in een flatgebouw waarvan de trap in elkaar gestort is. Ze kan niet meer naar buiten en is afhankelijk van haar zoon die haar elke dag eten brengt, via een trap langs buiten. De oude vrouw zegt tegen haar gevluchte zoon: “Jongen, kom niet terug met lege handen, want als je met lege handen komt, kom dan liever niet.” Het meest ontroerende moment is als de deuren van de loods opengaan en er zo’n twintigtal ‘echte’ vluchtelingen binnenkomen. Ze gaan op een rij staan en scanderen een lied van Bach. Ze doen dat goed en mooi. Maar voor mij had de voorstelling mogen stoppen met een stilzwijgende ontmoeting. Met verwarring: hoe lang gaat dit duren? Is dit het einde? Zijn dit de mensen over wie deze voorstelling gaat? Zijn dit de mensen die zich verbergen in de parken en de haven van Oostende? Wat wordt er van ons verwacht? Hoe lang moeten we deze mensen in de ogen kijken, de situatie onder ogen te zien?

Hoe veilig moet theater zijn? Net zoals de performance van Tania El Khoury in Londen, heeft deze voorstelling op mij het effect dat ik toch even een tikkeltje anders over straat loop. Ik zoek nu niet naar het verschil tussen een potentiële terrorist, een psychiatrische patiënt en de ‘gewone’ mens op straat, maar vraag me soms toch bij iemand af: ben jij ook ‘een van hen’, op zoek naar een beter leven?

Ik loop langs de zee en ik zie ouders, vrienden, familieleden die momenten van plezier, geluk, vriendschap, liefde fotograferen. Al deze momenten worden herinneringen in een al dan niet virtueel album. Hoewel het iets pijnlijk inwisselbaars heeft, is het universele ervan ontroerend. Elk mens wil zo’n album. Elk mens wil een mooi leven. Hoeveel veiligheid durf je daarvoor op te geven? Hoeveel risico moeten sommigen nemen om dat te realiseren? Hoe illegaal is het om een beter leven te willen?

Hebben jullie alle drie een verschillend dansvocabularyum?

Poufie: “Natuurlijk. Jung-Ae danst vloeiend en gecontroleerd - ze kan bijvoorbeeld erg goed water-dansen. Arend is wilder en explosiever, minder technisch dan Jung-Ae. Ik ben klein en elegant, ik verzorg het showeffect: ik moet nog maar opkomen of mensen raken al vertederd. Arend zegt dat ik komisch ben zonder iets te doen, en dat enkel honden en kinderen die gave hebben. ‘Het is wat je als volwassene verliest’, zegt hij. *Bof.*”

Is het geen probleem dat je doof bent?

Poufie: “Neen, het is juist makkelijk voor de voorstelling – van geluid schrik ik niet, ik reageer alleen op visuele signalen. Arend zegt dat hij gerust met mij kan uitgaan maar hij heeft dat jammer genoeg nog nooit gedaan.”

Hoe ben je bij Arend terechtgekomen?

Poufie: “Arend kende Alain Platel, die ooit met de voorstelling *Wolf* al honden op scène had gebracht. Toen Arend beslist had dat hij met een hondje wou werken verwees Alain hem door naar Regina Louf. Je weet wel, de beroemde getuige X1, die nu blijkbaar een hondenvakantieverblijf runt. In *Wolf* deed een neef van me mee, ook een vlinderhondje. Toen Arend mijn neef zag was hij onmiddellijk geïnteresseerd, maar Regina wou mijn neef niet laten gaan. Toen is Regina mij komen halen bij mijn kwekers en heeft Arend mij meegenomen.”

Blijf je ook bij hem?

Poufie: “Ik hoop het! Arend ging me eerst aan z’n moeder geven (actrice Marijke Pinoy, nvdr), maar zij heeft momenteel te veel werk. Arend woont in de stad en heeft geen tuin, en zegt dat hij niets van honden afweet. Maar ik hoop toch dat hij me bij zich houdt. Ik ben nu zes maanden bij hem – ik raak wel wat aan hem gehecht.”

Bedankt voor het fijne gesprek. (EC)

PREMIERE - VANDAAG OM 19U30, EN VAN DINSDAG TOT VRIJDAG OM 19U30 - KA PEGASUS

TIEN VRAGEN AAN CHRIS LOMME

Gisteren vond de eerste Uitgelezen Aan Zee plaats, met in het panel onder andere Chris Lomme. Voor een afgeladen tent (300 bezoekers!) gaf ze haar mening over *Sprakeloos* van Tom Lanoye en *Ademschommel* van Herta Müller. Even voordien was er tijd voor het volgende...

Kent u het werk van Tom Lanoye goed?

“Ik ken niet al zijn werk, heb niet alles van hem gelezen maar *Sprakeloos* heeft mij diep geraakt. Het theaterwerk van Tom Lanoye ken ik natuurlijk ook, *Kartonnen dozen* bijvoorbeeld, en vind ik heel erg goed.”

Dus het boek is werkelijk zo goed als iedereen zegt.

“Ja, ik vind het uniek. Het is een heel intens boek, heel hard maar ook humoristisch.”

Is het werk van Herta Müller nieuw voor u?

“Ja, het is het eerste boek dat ik van haar heb gelezen. Het behandelt een gruwelijk thema en is bikkelhard. Niet gemakkelijk om te lezen.”

Uw favoriete boek aller tijden is *Madame Bovary*?

“Ik heb het voor het eerst gelezen toen ik heel jong was, in het Frans. Ik heb er 40 à 50 keer fragmenten uit voorgelezen, dus het blijft me achtervolgen.”

Wat is het slechtste boek dat u ooit gelezen hebt?

“Slechte boeken lees ik nooit uit.”

Waarover zou u zelf eens een boek willen schrijven?

“Momenteel ben ik aan het schrijven, over verlies. Het is een dagelijkse bezigheid om te schrijven over wat mij overkomt. Maar niet met als doel om het uit te geven.”

Welk boek moet dringend verfilmd worden?

“*Het ivoren aapje* van Herman Teirlinck. Maar dat is heel moeilijk om te verfilmen. Een goed boek verfilmen is altijd moeilijk omdat het aan kwaliteit verliest.”

Welk personage zou u willen zijn?

“Dat is moeilijk, maar het zou zeker een personage moeten zijn met veel facetten, passie en diepgang.”

Gaat u nog theater of muziek meepikken op TAZ?

“Zeker. Gisteren heb ik *Haven 010* gezien, een fantastische voorstelling. Normaal ging ik ook naar *Vliegen tot de hemel* maar ik heb besloten een dagje verlof te nemen.”

Waar bent u momenteel zelf mee bezig?

“Binnenkort beginnen de opnamen van *De Rodenburghs*, dan is er ook nog de herneming van *Het verdriet aan de overkant* met de Kopergieterij en verder nog het poëzieprogramma *Mijn leven langs de poëzie om.*”

UITGELEZEN AAN ZEE, VANDAAG OM 17U MET O.A. MARGOT VANDERSTRAETEN EN DAVID VAN REYBROUCK. ZEEHELDENPLEIN.

INTERVIEW

FC BERGMAN OVER HET VERJAARDAGSFEEST

Eén van de creaties waar op deze editie reikhalzend naar wordt uitgekeken, is de nieuwe van FC Bergman. Dit collectief uit Antwerpen speelde zich vorig jaar bij pers en publiek in de kijker met *De Thuiskomst*, een onstuimige interpretatie van een klassieke Pintertekst op een groezelige locatie. Gisteren ging *Het Verjaardagsfeest* in première – een verslag daarvan vindt u later in de TAZette. Eerst is er een woordje uitleg door twee van de zes spelers: Rik Verheye en Héléne De Vos.

***Het Verjaardagsfeest* is de tweede Pinter die jullie onder handen nemen. Wat hebben jullie met hem?**

Rik Verheye: “We hebben veel affiniteit met hoe die tekst geschreven staat. Het is concreet maar ook bevreemdend – je kunt het nooit helemaal vatten. Dat zorgt ervoor dat het spel al snel suggestief wordt, omdat je er allerlei dingen gaat bijverzinnen. Ofwel ga je daar heel ver in, ofwel hou je het redelijk abstract. Dat is leuk, maar niet evident om te spelen. Los daarvan: we willen heel graag een Pinter-trilogie maken. Dus dit is, na *De Thuiskomst*, het tweede luik in dat project. Voor het derde deel denken we aan *De Dienstlift* – maar dat is nog niet beslist.”
Héléne De Vos: “Je kunt er heel wat maatschappelijke thema’s insteken maar het hoeft niet: het is ook mogelijk om enkel op het menselijk beestje te focussen. Zijn stukken zijn geniaal geschreven en ook al zijn ze een tijdje genegeerd, over 100 jaar zullen ze nog altijd actueel zijn.”

Voor dit project hebben jullie Stany Crets aangetrokken als coach?

Rik: “Stany hamert op spelen als métier, als ambacht, en daar wilden wij ons op focussen. Maar het is geen evidente bevalling – moeilijker dan *De Thuiskomst* alleszins. Dat is echt een klassiek drama over een familie. Je snapt vanwaar de pijn komt, wat hun daden veroorzaakt en wat dat als gevolgen met zich meebrengt. Je snapt de persoonlijke tragiek van de personages. In *Het Verjaardagsfeest* heb je twee kerels die herrie komen schoppen, twee onbekende figuren die daar plots zijn. Er wordt veel gepraat maar alles blijft heel vaag, je weet het allemaal niet goed. En wanneer je denkt het allemaal door te hebben door de kleine herkenningspunten die in de tekst zitten, gebeurt er iets waardoor je er nog minder van snapt. Tegelijk is het een heel fundamenteel stuk. Een universele bespiegeling over macht, want daar gaat het ook over: machtsmisbruik. Op een bepaalde manier zelfs over extremisme. En als je het stuk in een groter filosofisch kader bekijkt, gaat het au fond over de slechtheid van de mens. Het blijven, zonder twijfel, personages van vlees en bloed.”

Hoe gaan jullie te werk? Lezen jullie eerst over de achtergrond van het stuk, de auteur...?

Rik: “Wij hebben dit stuk niet bekeken vanuit een dramaturgisch standpunt. Wij zijn vertrokken van het feit dat we willen spelen, dat idee van ambacht. Wij hebben vooraf geen research gedaan maar zijn gewoon de tekst beginnen lezen. We hebben andere versies gelezen, geschrapt, onze eigen versie gemaakt, rollen verdeeld en uiteindelijk beslist om het stuk integraal te spelen.”

De oorspronkelijke opvoering was geen succes, de critici en het publiek vonden het verschrikkelijk dat er geen logica in zat, dat het stuk nergens naartoe ging.

Rik: “Wat ik interessant vind, is dat het extremisme, het gebrek aan logica klopt met deze tijdsgeest. Tegenwoordig kan alles, alles kan gezegd worden en soms heb ik het gevoel dat iedereen zo’n beetje zot aan het worden is. Dat is Pinter ten voeten uit: in zijn stukken is iederéén zot. Of toch op zijn minst een beetje. Ondanks dat het mensen van vlees en bloed zijn, gebeuren er rare dingen.”
Héléne: “We leven in een tijd waarin de psychologie van de mens wordt uitgespit. Anatomisch kennen we ons lichaam intussen goed, maar mensen zijn ook bezig met hoe de kronkels in het hoofd functioneren. Dat maakt het actueel. Dingen die niet kloppen, die losse eindjes waar we nog altijd geen antwoord op hebben maar waar we naar blijven zoeken, zijn dankbaar voor theater.”
Rik: “Sommige zinnen die je leest, slaan op het eerste gezicht nergens op maar kun je heel goed gebruiken op het toneel: in lengte, tijd, de manier waarop je speelt... Iedere zin moet je als waar beschouwen en met evenveel respect bekijken. De stiltes zijn echt psychoterreur en dat is heerlijk om te spelen. Je moet je ook constant afvragen wat je nu weer gaat bovenhalen om die tekst duidelijk te maken. Iedere scène houdt zo een nieuwe opdracht in. Thema’s als verraad en vijandigheid anderhalf uur lang op een cynische of ironische manier spelen is niet interessant.”

Er wordt gezegd dat jullie vernieuwend zijn. Wat doen jullie dan anders dan anderen?

Rik: “We hebben onze stijl en houden van dingen die niet conform zijn. We willen niet in het rijtje lopen, maar willen ook niet specifiek rebelleren. Of vernieuwen om te vernieuwen. We laten vooral ons hart, onze intuïtie, spreken. En er is altijd veel goesting om te werken aan een stuk. Op scène geven we elkaar voorzetten of passes,

zoals in het voetbal. Vandaar ook de naam FC Bergman. We willen onderzoeken hoe op welke manieren die wisselwerking kan functioneren en wat het publiek daar tijdens de voorstellingen mee doet. Of het in onze keuzes meegaat of niet. En waarom.”

Héléne: “Jullie doen gewoon wat jullie graag doen. Spontaan, zonder stil te staan bij de gevolgen. En dat is iets wat mensen onmiddellijk zien. Het gaat ook over de combinatie: jullie zijn allemaal erg verschillende spelers, maar de combinatie werkt. Daar moet je ook een beetje geluk in hebben.”

Was het voor jou gemakkelijk om in de groep te stappen?

Héléne: “Ik heb hen voor het eerst zien spelen toen ik in het eerste jaar zat (aan het Koninklijk Conservatorium in Antwerpen, nvdr). Zij zaten in het derde jaar en ik was compleet omver geblazen van wat zij deden. Toen ze mij opbelden wou ik dan ook niks liever dan meespelen en kijken hoe ze werken. Beetje bij beetje hebben ze mij binnengelaten. Ik kan mij in ieder geval volledig vinden in hun twijfels en in de keuzes die we gemaakt hebben.”
Rik: “Héléne neemt geen blad voor de mond en zegt waar het op staat. Dat is belangrijk voor ons.”

Hoe gaan jullie om met de hype rond FC Bergman en, specifiek, met de druk hier op TAZ?

Rik: “Het is niet evident om hier als laureaat te staan, maar we moeten er ook van genieten. Oké, we staan bij de theatertips in *Humo* en *De Standaard* en dat is allemaal leuk. Terzelfdertijd mogen we ons daar niet zenuwachtig door laten maken. Het publiek op TAZ is intelligent genoeg om dit project te plaatsen binnen het groeiproces van een jong collectief. Mensen mogen ook niet vergeten dat we nog maar amper begonnen zijn. En sowieso verwacht ik dat *Het Verjaardagsfeest* voor- en tegenstanders zal hebben, meer nog dan *De Thuiskomst*...”

Wat zijn de toekomstplannen?

Rik: “We gaan iets maken met Marijke Pinoy voor NTGent, een stuk van Lorca, wat de opvolger van Yerma zal zijn. Het wordt een locatieproject voor volgende zomer. Het jaar daarop maken we iets in HETPALEIS en beginnen we aan een volgende Pinter. Maar in eerste instantie kijken we heel erg uit naar de tournee door Vlaanderen dit najaar met *De Thuiskomst*. Dat wordt heel erg plezant.”

Stany Crets zal het niet graag horen: hij hoopt dat FC Bergman zijn ziel niet aan de grote huizen zal verkopen.

Rik: “Wij verkopen onze ziel niet, maar we moeten realistisch zijn. Je hebt ook middelen nodig om nieuwe dingen te maken. We zijn als spelers ook niet vies van televisie en film – waarom zouden we? Die afwisseling zorgt ervoor dat je een veelzijdiger acteur wordt. Het is trouwens perfect mogelijk om te combineren. En nu we het over ‘carrièreplanning’ hebben: iets als naambekendheid maakt daar nu eenmaal een onderdeel van uit. Je merkt dat mensen toenadering zoeken en ons contacteren, mensen als Jan Eelen en Felix Van Groeningen. Daar kun je alleen maar blij om zijn.” (CVC)

DAGELIJKS TOT EN MET VRIJDAG, 21U, KRNSO.

RECENSIE

4HOOG - TOCHT

De tocht is belangrijker dan de bestemming – zo zou je de eerste creatie van 4Hoog onder het artistiek leiderschap van Frans Van der Aa kunnen samenvatten. Van der Aa tekent voor een duidelijke breuk met de dromerige verbeeldingswereld voor peuters zoals die onder voorgangster Caroline Lanoye gestalte kreeg: *Tocht* is een stevige roadtrip met weerhaken, geschikt voor een ouder publiek van tienplussers.

De voorstelling is geïnspireerd op de mythe van Theseus en Ariadne, maar 4Hoog mikt niet op een hercreatie. Auteur Pepijn Lievens plukte uit het verhaal wat hem kon dienen en belandde bij het oeroude motief van de ‘queeste’. Nauwelijks een origineel uitgangspunt, maar wat hij daar samen met Van der Aa en hiphopproducer Steve Pittoors mee doet is des te straffer.

De eigentijdse helden zijn geen geliefden maar broer en zus in een nieuw samengesteld gezin. Wanneer ze hun ouders vermoord terugvinden, gaan ze op zoek naar de moordenaar. Wat volgt is een X-files-achtige versie van een traditionele queeste, waarin de helden zoals steeds beproefd maar ook geholpen worden door verschillende fantasierijke figuren. De grootste test volgt echter wanneer ze hun doel nagenoeg bereikt hebben, want: heeft de moordenaar wel het antwoord op hun vragen? En hoe straf je een moordenaar zonder er zelf een te worden?

Verfrissend is de manier waarop de tocht gestalte krijgt. Theseus en Ariadne bewegen zich in spacy outfits door een kille, futuristische wereld. De openingsscène, waarin de kinderen beschrijven hoe ze hun dode ouders vinden (‘Wwwwormen. Mmmmaden’) zet meteen de grimmige toon. Gelukkig bevat het sprankelende spel tussen Sus Slaets en Maya Albert ook de nodige ironisch-kritische afstand, zodat de gruwel op tijd met een knipoog gerelativeerd wordt.

Van achter zijn dj-booth sampelt Pittoors de Finse componist Sibelius en hij voorziet de queeste zo van een passend epische soundtrack. Maar hij doet meer: hoog op z’n aluminium staketsel zorgt de almachtige muziekgod door een bijzonder clevere manier van stemvorming voor de metamorfose van de acteurs in elk denkbaar personage. Via onze oren laat Pittoors zo een hele fantasiewereld voor onze ogen verschijnen. Drie mensen met minimale middelen maar maximale creativiteit zorgen zo voor maximaal resultaat. Wanneer Van der Aa zijn personages tenslotte liefdevol en zonder geheven vingertje tot het besef brengt dat hun queeste belangrijker is dan hun wraakzuchtige doel, is deze *Tocht* (naar volwassenwording) op prachtige wijze volbracht. (EC)

MORGEN - LEOPOLDPARK - 15U